

TÁRSADALMI FORRADALMAK ÉS AZ IRODALOM

A budapesti HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézet
és az újvidéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék tanácskozása

REZÜMÉKÖTET

DRUŠTVENE REVOLUCIJE I KNJIŽEVNOST

Naučni skup Instituta za nauku o književnosti Istraživačkog centra
za humanističke nauke HUN-REN
i Odseka za hungarologiju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu

ZBORNİK APSTRAKATA

MEGVALÓSULT
A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

TÁRSADALMI FORRADALMAK ÉS AZ IRODALOM

**A budapesti HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézet
és az újvidéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék tanácskozása
a Magyar Tudományos Akadémia és a Szerb Tudományos
és Művészeti Akadémia bilaterális projektje keretében**

(Újvidék, 2025. szeptember 17–18.)

REZÜMÉKÖTET

Újvidék
2025

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

A kiadásért felel:
Milivoj Alanović dékán

Felelős szerkesztő:
Novák Anikó tanszékvezető

Szerkesztő:
Toldi Éva

A rezümét szerbre fordította:
Andrić Edit

A szerb fordítást lektorálta:
Milica Bracić

Korrektor:
Buzás Márta

Műszaki előkészítés:
DataPrint

ISBN 978-86-6065-934-9

Készült a Sajnos Nyomdában Újvidéken, 2025-ben

Példányszám: 50

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

TÁRSADALMI FORRADALMAK ÉS AZ IRODALOM

A budapesti HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézet
és az újvidéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék tanácskozása

A TANÁCSKOZÁS PROGRAMJA

Szerda, 2025. szeptember 17.

Bölcsészettudományi Kar, 1. emelet, 114-es terem

9.45–10.00 Regisztráció

10.00–10.15 Megnyitó

I. ülősszak

Elnöklő: **Novák Anikó**

10.15–10.35 **Szénási Zoltán:**
FORRADALOM UTÁN. A történelmi események irodalmi reprezentációja
Babits Mihály 1919–1920-ban keletkezett műveiben

10.35–10.55 **Major Ágnes:**
„JÖJJÖN A FORRADALOM!”
Babits Mihály Május huszonhárom Rákospalotán című verséről

10.55–11.15 **Káli Anita:**
„NYERS TÜKÖR KÉPEKBEN MEGŐRIZVE”.
Műfajok közötti poétika Móricz 1914-től keletkezett műveiben

11.15–11.30 *Vita*

11.30–12.00 *Kávészünet*

A tanácskozás programja

II. ülés

Elnöklő: **Utasi Csilla**

- 12.00–12.20 **Kappanyos András:**
AZ 1934-ES MOSZKVAI ÍRÓKONGRESSZUS ÉS TANULSÁGAI
- 12.20–12.40 **Oláh Tamás:**
VAJDASÁGI MAGYAR PROPAGANDISZTIKUS DRÁMASZÖVEGEK
A TITÓI SZOCIALIZMUS KORAI SZAKASZÁBAN
- 12.40–13.00 **Horváth Futó Hargita:**
EGY SZAVALÓVERSENY ANTOLÓGIÁJA.
Aranyfonál – Válogatás a jugoszláviai forradalmi és hazafias lírából
- 13.00–13.20 **Boka László:**
RIVÁLIS NARRATÍVÁK, AUTOFIKTÍV KERETEK.
*A 89-es romániai forradalom irodalmi ábrázolásai és mikrotörténetei
három és fél évtized tükrében*
- 13.20–13.35 *Vita*
- 13.35–15.00 *Ebéd*

III. ülés

Elnöklő: **Kappanyos András**

- 15.00–15.20 **Földes Györgyi:**
BARTA SÁNDOR ÉS ÚJVÁRI ERZSI FORRADALOM UTÁNI TEVÉKENYSÉGÉRŐL
- 15.20–15.40 **Toldi Éva:**
A FORRADALMI DILEMMÁI. *Sinkó Ervin: Áron szerelme*
- 15.40–16.00 **Utasi Csilla:**
HONFOGLALÁS ELŐTT. *Sinkó Ervin háborús naplói*
- 16.00–16.20 **Ispánovics Csapó Julianna:**
„ÜLÖK A VADKÖRTEFA ALATT”. *Háború, forradalom kettős perspektívából
Fekete István Zsellérek című regényében*
- 16.20–16.35 *Vita*
- 19.00 *Vacsora*

Csütörtök, 2025. szeptember 18.

Bölcsészettudományi Kar, 1. emelet, 114-es terem

IV. ülés

Elnöklő: **Boka László**

- 10.00–10.20 **Novák Anikó:**
A GERILLA ALAKJA TOLNAI OTTÓ MŰVÉSZETÉBEN

A tanácskozás programja

- 10.20–10.40 **Visy Beatrix:**
PREPARÁCIÓ ÉS KLIMAX. *Történelmi fordulat és regényszerkezet összefüggései Tompa Andrea műveiben*
- 10.40–11.00 **Bence Erika:**
LEGENDÁK ÉS FORRADALMAK. *Szilasi László: Tavaszi hadjárat: szerelmes magyarok a XIX. századból*
- 11.00–11.15 *Vita*
- 11.15–11.30 *Kávészünet*

V. ülészak

Elnöklő: **Visy Beatrix**

- 11.30–11.50 **Kocsis Lenke:**
„S FEJÉBEN MÁR KÉSZ A FORRADALOM, / CSAK JÖNNE HÁT A KÍVÁNT ALKALOM”. *Forradalomreflexiók a magyar irodalom verses regényeiben*
- 11.50–12.10 **Deczki Sarolta:**
SZINDBÁD 20. SZÁZADA. *Forradalmak, társadalmi változások Csabai László Szindbád-regényeiben*
- 12.10–12.30 **Tóth Ágota:**
A FORRADALOM METAMORFÓZISA. *Bartók Imre regénytrilógiájának biopunk apokalipszise és a forradalom esélye*
- 12.30–12.45 *Vita*
- 12.45–13.00 *Zárszó*

BENCE Erika

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

Újvidék

erika.bence@ff.uns.ac.rs

ORCID 0000-0001-8111-3848

LEGENDÁK ÉS FORRADALMAK

Szilasi László: Tavaszi hadjárat: szerelmes magyarok a XIX. századból

Az időbeli és a rálátási távlat növekedésével a múltról szóló beszéd, azaz a történelmi emlékezet egyre inkább az átemlékezés és a legendásodás törvényszerűségei szerint alakul, hogy végül a történelmi referenciákat a legenda elbeszélésalakzatai váltsák fel. Szilasi László *Tavaszi hadjárat: szerelmes magyarok a XIX. századból* „kettős” főcím alatt megjelent két kisregénye, az *Ostorod* és *A Koppantyú lovagjai* közötti laza kapcsolódást az elbeszélés fordítottan időkövető, azaz a történelmi múltból az elbeszélés aktuális ideje felé tartó haladása teremti meg. A rodostói emigránsok utolsó leszármazottai, amikor Rodostóból elindulnak Magyarországra, pontosan azt az útvonalat követik ellenkező irányban, amelyen II. Rákóczi Ferenc, a Nagyságos Fejedelem és udvartartása Rodostóba érkezett. A Rákóczi-féle szabadságharc legendává vált történetéből indulnak el, és az 1848-as forradalom és szabadságharc történetébe érkeznek meg. Ami közte történik velük, az a legendák dezilluzionáló valóságra fordítása. Hasonló (valóságos és a képzeletbeli) utakat járnak be *A Koppantyú lovagjainak* főhősei, köztük legendás történelmi személyiségek, mint Bányai Júlia vagy Lebstüch Mária honvédtisztek, a Lánchíd építői (például Adam Clark, James és Marta Teasdale) vagy a Tisza szabályozásának szabadságharcos mérnök hősei. Az előadás a feltárt (élet)utak lekövetésével és értelmezésével a valóság és a fikció viszonyát vizsgálja a legújabb történelmi narratíva tükrében, ahova Szilasi László regénye is tartozik.

Kulcsszavak: Rákóczi-szabadságharc, Törökországi levelek, 1848-as forradalom és szabadságharc, legenda, emlékezet

BOKA László

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
laszloboka74@gmail.com
ORCID 0000-0003-2596-3658

RIVÁLIS NARRATÍVÁK, AUTOFIKTÍV KERETEK

*A 89-es romániai forradalom irodalmi ábrázolásai és mikrotörténetei
három és fél évtized tükrében*

Egyre több generáció nő fel, akiknek tagjai csak narratív emlékezetkonstrukciókon keresztül férhetnek hozzá a romániai rendszerváltás sokrétű történeteéhez, miközben azt tapasztalhatjuk, hogy az eseményeket megélt résztvevők saját narratíváit is radikálisan képesek alakítani újonnan előkerült dokumentumok, újonnan világossá vált összefüggések. Az egyéni emlékezetformák és átélt tapasztalatok közös narratívává szelődülését tovább nehezítik a múltértelmezések aktuálpolitikai kisajátításai, az emlékezetpolitika torzító-befolyásoló hatalma, aminek nap mint nap tanúi lehetünk, utóbbi ugyanis felerősíti azt a kiábrándulás- és veszteség-narratívát, amit egy hasonló léptékű társadalmi átalakulás óhatatlanul is magában hordoz. Az előadás (ez utóbbi veszélyforrásról sem feledkezve meg) elsődlegesen az 1989. decemberi romániai forradalom szépirodalmi reprezentációit szándékozik (a rendelkezésre álló időkeret miatt csak vázlatyszerűen) górcső alá venni. Ebben, elsődlegesen a próza és a líra területére figyelve a szabadságeufóriától a kiábrándulásformákig és a természetesnek mondható eltérő múltértelmezésektől a megszaporodó önéletrajzi, memoárszerű olvasatokig jut, miközben hangsúlyosan az egyéni mikrotörténetekre, illetve az utóbbi évtizedek autofiktíós prózapoétikai eljárásaira figyel, ezen belül pedig egy újrealista, dokumentarista ábrázolásmód összetett indokoltságára is igyekszik rámutatni.

Kulcsszavak: romániai forradalom, irodalmi reprezentáció, rivális emlékezetformák, autobiográfia, autofiktív keretek

DECZKI Sarolta

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
sarolt@gmail.com
ORCID 0000-0002-6609-8448

SZINDBÁD 20. SZÁZADA

Forradalmak, társadalmi változások Csabai László Szindbád-regényeiben

Csabai László Szindbád-tetralógiája végigvezeti hősét a 20. századon: a második világháborút megelőző évektől kezdve, a kommunista padláslesöprések időszakán át a szibériai fogságba, majd a Rákosi-rendszertől az 56-os forradalomig, mely az NSZK-ba veti a kiváló nyomozót. Szindbád mint hivatalos személy folyton ott van az események sűrűjében, testközelből éli meg az egymást követő társadalmi-politikai felfordulásokat, rendszerváltásokat. Csabai László furcsa műfajt alkotott a Szindbád-könyvekkel. A regények a krimi műfajába tartoznak ugyan, de mindegyik, különböző helyeken és időszakokban játszódó részben rengeteg antropológiai, néprajzi, történelmi, társadalomtörténeti tudás halmozódik fel. Széles társadalomtörténeti tablót kapunk, melyből világosan kirajzolódnak a soron következő változások okai és következményei. Az előadás feltevése az, hogy a krimi „érzékeny műszerként” mindig referál az aktuális társadalmi problémákra, különösen igaz ez az állítás a kortárs magyar krimire, melyek között Csabai regényei egészen sajátos pozícióba kerülnek, hiszen a realista poétika találkozik bennük a detektívregény zsánerével. Az előadás arra a kérdésre keres választ, hogyan sikerül a zsáneren belül hiteles tudást közvetíteni a 20. század nagy társadalmi változásairól.

Kulcsszavak: krimi, realizmus, társadalmi változások, 20. század, Szindbád

FÖLDES Györgyi

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
foldes.gyorgyi@abtk.hu
ORCID 0000-0002-2604-5800

BARTA SÁNDOR ÉS ÚJVÁRI ERZSI FORRADALOM UTÁNI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Barta Sándor az egyik legjelentősebb avantgárd költő, a *Ma* helyettes szerkesztője 1920 és 1922 között. A Tanácsköztársaság alatt a magyarországi aktivisták propagandistája volt, azonban politikai funkciót nem töltött be. Előadásom a Tanácsköztársaság utáni bécsi korszakot helyezi fókuszba, amikor Barta Sándor írásainak legjellemzőbb sajátossága, hogy addigi aktivista eszköztárát gyakran dadaista iróniába, olykor groteszkbe fordítja át. Ezen időszak egyik legjelentősebb költeménye, az *Akasztott ember*, amely a Tanácsköztársaság utáni terrort és áldozatait tematizálja. 1922-ben *Igen!* című drámája, illetve *Tisztelt hullaház!* címen kiáltványai jönnek ki kötetként. Az utóbbiban található szövegekre a performatív igényen túl jellemző a humor, az irónia és a kísérletezés: a munkásmozgalmi diskurzust, a manifesztum műfaját, a politikai beszéd, a kórus műfajait forgatják ki és dekonstruálják, miközben Barta reflektál bennük saját avantgárd költészetére is. Előadásom főként poétikai szempontból elemzi Barta szövegeit, miközben választ próbál találni arra a kérdésre is, hogy ez az eszköztár mennyiben és hogyan viszonyul a szerző ideológiai meggyőződéséhez.

Kulcsszavak: Barta Sándor, Tanácsköztársaság, aktivizmus, dada, manifesztum

HORVÁTH FUTÓ Hargita

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

Újvidék

horvathfuto@ff.uns.ac.rs

ORCID 0000-0002-3254-9319

EGY SZAVALÓVERSENY ANTOLÓGIÁJA

Aranyfonál – Válogatás a jugoszláviai forradalmi és hazafias lírából

A tanulmány az 1985-ben megjelent *Aranyfonál (Válogatás a jugoszláviai forradalmi és hazafias lírából)* című antológia szövegein vizsgálja a népfelszabadító háború és a szocialista forradalom reprezentációját, a szocializmus kultúrpolitikájának mechanizmusait. A tizenötezer példányban megjelent versválogatás a *Jó Pajtás* gyermeklap szavalóversenyére készült, résztvevői (a versválogatás olvasói) öttől tizenöt éves gyerekek (pionírok) voltak, mintegy harmincötezen a Vajdaság és Jugoszlávia magyarok lakta régióiból. A versek négy tematikus fejezetre tagolódnak, s megrajzolják a népfelszabadító háború és forradalom előzményeit, folyamatát és eredményeit: a kezdet szegénység-narratívái a térbelileg és társadalmilag perifériára szorult emberek világába vezetnek be, a második és harmadik fejezet versanyaga a második világháború és a háború utáni élet mozzanatait tárja fel, a negyedik fejezet szövegei a hazát tematizálják, és működésbe hozzák a szocialista berendezkedés eszméit, ünnepeit és a Tito-kultusz egykori szimbólumrendszerét. A szerkesztői előszóval és a tematikus fejezetekbe sorolt versek összehatásával a szavalófüzet a hatalmi reprezentáció és propaganda eszközeként is vizsgálható.

Kulcsszavak: szavalófüzet, *Jó Pajtás*, Tito, vezérkultusz, propaganda

ISPÁNOVICS CSAPÓ Julianna

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
julijana.ispanovic.capo@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0003-4277-2765

„ÜLÖK A VADKÖRTEFA ALATT”

*Háború, forradalom kettős perspektívából Fekete István
Zsellérek című regényében*

A magyar irodalom egyik legismertebb ifjúsági írója Fekete István. A gazdatisztból lett alkotó az erdész-vadász történetek egyik legolvasottabb szerzője. A felnőtt olvasóközönséget megszólító szövege, a *Zsellérek* 1939-ben első díjat nyert a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda „magyar nemzeti szellemiségű” regénypályázatán. A népszerű regény 1939 és 1944 között hét kiadást ért meg. A 20. század második felében csak a rendszerváltozás után, 1994-ben jelenhetett meg újra, de ekkor is erősen csonkított formában. Az *Új Idők* című folyóirat szerzőgárdájához tartozó író regényében a vörösteror és a második világháború alakjait, történéseit, jelenségeit, hatásait örökíti meg. A munka célja a kettős tükörben, a gyermeki múlt és a körtefa alatt emlékező felnőtt szempontjából megjelenített regényvilág elemzése az életmű, valamint a Tanácsköztársaság és a második világháború kontextusában. *Kulcsszavak:* történelmi regény, Tanácsköztársaság, forradalom, vörösteror, második világháború

KÁLI Anita

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
kali.anita@abtk.hu
ORCID 0009-0006-6009-993X

„NYERS TÜKÖR KÉPEKBEN MEGŐRIZVE”

Műfajok közötti poétika Móricz 1914-től keletkezett műveiben

Móricz Zsigmond hagyatékából az utóbbi években feldolgozott és publikált több naplókötet és kéziratos jegyzetgyűjtemény a kutatás új irányait nyitotta meg, felvette a textológia és a műelemzés közötti kapcsolat móríci jellemzőinek vizsgálatát. A jelenlegi információk szerint tíz kötetből álló *Tükör* jegyzeteket 1914-től, az első világháború kitörésétől kezdve írta Móricz, amelyben regisztrálta az első világháború eseményeit, forradalmi változásait. S bár az író eredetileg egy háborús prózai mű vázlatának szánta, a kötetek funkciója a későbbiekben módosult. A *Tükör* jegyzetelési módja nem pusztán a leírt események szempontjából jelentős, hanem a művek közötti textológiai hálózat és műfajok közötti poétika vizsgálata miatt is újdonság. Az előadás a *Tükör* Móricz írói munkanaplójaként is értelmezhető módszerét, szövegalkító gyakorlatát, illetve a lejegyzett párbeszédet, jeleneteket, a drámai kommunikáció keresésének jelenségeit vizsgálom.

Kulcsszavak: kéziratos hagyaték, Móricz Zsigmond, világháború, dráma

KAPPANYOS András

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
kappanyos.andras@abtk.hu
ORCID 0000-0002-0474-4109

AZ 1934-ES MOSZKVAI ÍRÓKONGRESSZUS ÉS TANULSÁGAI

A szovjet írók 1934 augusztusában megrendezett első kongresszusa politikai kezdeményezés volt, amely a szovjet irodalom és a szovjet kulturális identitás megteremtését és – főként a külföldi meghívottak révén – világirodalmi elfogadtatását kívánta szolgálni. Értékelésében nem lehet elvonatkoztatni attól az adattól, hogy a küldöttek mintegy egyharmada öt éven belül a diktatúra áldozatává vált, ugyanakkor 1934-ben ez az erőszak még a „soft power” formájában jelentkezett, népfrontos szellemű meggyőzéssel igyekezett hatást gyakorolni a birodalom népeinek fiatal értelmiségére, miként ezt a magyar meghívottak, Illyés Gyula és Nagy Lajos személye is igazolja. Az előadás hipotézise szerint ez az esemény napjaink kultúrharcos kezdeményezéseinek sok tekintetben előképe, prototípusa, miközben közvetlen hatásai sem elhanyagolhatók. Ezért érdemes komparatív vizsgálat tárgyává tenni, melynek során nem elsősorban az elhangzó érvek, hanem a kimondatlanul közvetített, adottnak vett alapvetések felé fordul az elemzői figyelem.

Kulcsszavak: szocialista realizmus, szovjet kultúra, kulturális imperializmus, Zsdanov, soft power

KOCSIS Lenke

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

Újvidék

lenke.kocis@ff.uns.ac.rs

ORCID 0000-0003-2572-9538

„S FEJÉBEN MÁR KÉSZ A FORRADALOM, / CSAK JÖNNÉ HÁT A KÍVÁNT ALKALOM”

Forradalomreflexiók a magyar irodalom verses regényeiben

Az első teljes magyar *Anyegin*-fordítás 1866-ban jelent meg, melynek folyománya-ként a verses regény a századfordulót megelőző évtizedekben népszerűsége tett szert a magyar irodalomban. A byroni–puskini minta hatása alatt domesztikálódó műfaj tehát éppen időben érkezett ahhoz, hogy már bizonyos távolságból reflektáljon az 1848–49-es forradalomra és szabadságharcra. A 19. századi szerzők egy része tematizálta is az akkor már történelminek tekinthető eseményeket. Ezekkel a szöveghelyekkel részben, de kiemelten azok eszmei hátterével és potenciális állásfoglalásával már Imre László is foglalkozott az 1990-ben megjelent *A magyar verses regény* című monográfiájában. A dolgozat arra keresi a választ, milyen módon jelennek meg társadalmi forrongások a magyar irodalom verses regényeiben, kiemelten vizsgálva azokat a műveket, melyekben cselekményszervező elemként jelennek meg. *Kulcsszavak:* verses regény, magyar irodalom, forradalom, társadalmi változások

MAJOR Ágnes

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
major.agnes@abtk.hu
ORCID 0000-0003-0586-0969

„JÖJJÖN A FORRADALOM!”

Babits Mihály Május huszonhárom Rákospalotán című verséről

„A híres csütörtökön villanyosom nem közlekedett és nem tudtam Pestre bemeni [...]. Ahelyett, hogy felkerestem volna, írtam hirtelen egy verset az Ön számára [...] – jó-e, rossz-e, nem tudom” – írja Babits Osvát Ernőnek az 1912. május 23-i, az első világháborút megelőző legnagyobb munkásmegmozdulás után, ahol a tüntetők általános választójogot és Tisza István lemondását követelték. A Babits-vers tehetetlen, de a fővárosi események következményeit hétköznapi bosszúságként érzékelő perspektívája részletesen leírja a külvárost, ami szemben áll a pesti események hangulatával: a város a forradalom helyszíne, miközben Rákospalota nyugodt és csendes. Ez a nyugalom azonban cseppet sem idilli, mivel a csend a társadalmi kérdések megfogalmazását, a jövő lehetséges alakulásáról való gondolkodást szolgálja, s végül megszületik a felismerés, miszerint a forradalom szükségszerű és elkerülhetetlen. Osvát pozitívan nyilatkozott a költeményről, s egyben gyorsan reagált az aktuális eseményekre, hiszen a *Nyugat* nem sokkal a tüntetés után, a június 1-i lapszámban közzé is tette a verset. Az előadás elsősorban a szövegelemzésre összpontosít, de a fontosabb keletkezés- és hatástörténeti állomásokra is kitér. *Kulcsszavak:* Babits Mihály, Budapest, 1912. május 23., tömegtüntetés, vörösvörös csütörtök

NOVÁK Anikó

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

Újvidék

aniko.novak@ff.uns.ac.rs

ORCID ID 0000-0003-2172-8431

A GERILLA ALAKJA TOLNAI OTTÓ MŰVÉSZETÉBEN

Tolnai Ottó gerillája kiválóan illeszkedik a hatvanas évek vajdasági magyar irodalmának „outsider galériájába”, a peremre szorult, lázadó, ellenzéki embertípus megtestesítőinek sorába. Thomka Beáta a gerillát, aki a *Sirálymellcsont* (1967) és az *Agyonvert csipke* (1969) című kötetekben, valamint néhány folyóirat-publikációban jelenik meg, a szerző legrejtélyesebb modelljének, motívumának tartja. A *Gerilladalok* kortárs és későbbi recepciója is kiemelten, viszonyítási pontként kezeli e versciklust. Hatása a jugoszláviai kulturális térben sem elhanyagolható, a *Sirálymellcsontból* kiemelt ötven versből álló ciklus Judita Šalgo fordításában jelent meg szerbül *Gerilske pesme* (1967) címen. Ladányi István megállapítása szerint e versek korabeli vajdasági befogadásában a referenciális utalások ellenére sem foglalkoztak sokat a dél-amerikai baloldali szabadságmozgalmakkal és Che Guevarával, mivel a szövegekben egy imaginárius gerilla szólal meg, a harcoknak pedig alig van tétjük. Jelen előadás a gerilla alakjára fókuszálva igyekszik tágabb kontextusban vizsgálni a forradalmiság e létformáját.

Kulcsszavak: Tolnai Ottó, gerilla, Gerilladalok

OLÁH Tamás

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
olah.tamas@abtk.hu
ORCID 0009-0006-9261-0528

VAJDASÁGI MAGYAR PROPAGANDISZTIKUS DRÁMASZÖVEGEK A TITÓI SZOCIALIZMUS KORAI SZAKASZÁBAN

1945 októberében nyitja meg kapuit az első hivatásos magyar nyelvű színház a titói Jugoszláviában. Magától értetődő, hogy a szabadkai Magyar Népszínház repertóriumát is a Művelődési Minisztérium által megbízott hatalmi szervek hagyják jóvá, melyek gondosan ügyelnek arra, hogy csak politikai szempontból kifogásolhatatlan darabok kerülhessenek az ország színpadaira. Az általános direktívákat azonban a szabadkai társulat esetében szinte képtelenség érvényesíteni, mivel a minisztérium által jóváhagyott szövegek fordítása nagyon lassan történik. A Vajdasági Magyar Kultúrszövetség a helyzet megoldása érdekében már az államszocializmus korai szakaszában is pályázatokkal igyekszik serkenteni a jugoszláv kultúrpolitika új irányvonalaihoz illeszkedő magyar nyelvű drámák létrejöttét. A dolgozat az e pályázatokra érkező, majd színpadra kerülő szövegek tematikai és poétikai jellemzőit vizsgálja meg. Bővebben kitér Kvazimodo Braun István munkásságára, aki *Magdics-ügy* című művének szabadkai bemutatóját követően hamarosan a korszak legjátszottabb jugoszláviai magyar szerzője lesz.

Kulcsszavak: propaganda, Vajdaság, dráma, jugoszláv kultúrpolitika, Kvazimodo Braun István

SZÉNÁSI Zoltán

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
szenasi.zoltan@abtk.hu
ORCID 0000-0003-2808-3904

FORRADALOM UTÁN

*A történelmi események irodalmi reprezentációja Babits Mihály
1919–1920-ban keletkezett műveiben*

Közismert, hogy Babits Mihály rendkívül érzékenyen reagált az első világháború eseményeire, különböző műfajú írásaiban reflektált a háború embertelenségére, valamint azokra a szellemi mozgásokra, melyek a modernitás kultúrájában lehetővé tették a korábban soha nem tapasztalt pusztítást. 1917–1918-ra a háborúellenes magyar értelmiség meghatározó alakja lett, majd az őszirózsás forradalmat követően aktív közéleti szerepet vállalt. Ennek következtében a Tanácsköztársaság bukása után ismét a politikai retorziók célkeresztjébe került. 1916 és 1920 között keletkezett verseinek sajtó alá rendezése során pontosan felvázolhatóvá vált az 1919–1920-ban keletkezett, a megelőző hónapok politikai eseményeire és saját jelenére reflektáló és egymással is intertextuális párbeszédre lépő írásainak hálózata. Az előadás annak a szempontnak a vizsgálatát tűzi ki célul, hogy ezek a művek hogyan reprezentálják születésük közelmúltjának és jelenének történelmi eseményeit; és ez milyen hatással van Babits költői beszédmódjának megváltozására.

Kulcsszavak: világháború, forradalmak, vallomásosság, esztéta modernség, szintetizáló modernség

TOLDI Éva

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
eva.toldi@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0001-9278-1681

A FORRADALMÁR DILEMMÁI

Sinkó Ervin: Áron szerelme

Az előadás Sinkó Ervin *Áron szerelme* című kisregényében az emigráns és a forradalmár személyiségének jellegét és megjelenésmódját vizsgálja. Mint minden Sinkó-műben, ebben is hűség és hűtlenség, lojalitás és árulás kérdései állnak előtérben. Áron szorgalmas, dolgos pártmunkás, aki még beszélni is legszívesebben az elveiről beszél. Harcos, aki életének utolsó pillanatában is az igazáért áll ki. A regényt mégsem annyira a hős, mint az ember érdekli. Áron nem tipikusan egysíkú mozgalmi ember. Megtapasztalja és felismeri, hogy az élet nemcsak feladat, hanem örömforrás is. A hőseszmény „eszménytelenítése” az *Áron szerelme*, ám a vívódás a szerelmi háromszögben ugyanolyan intenzitással és bölcséleti kontextusban zajlik, mint az ideológiai szférában. Az esszéregényben mindezt poétikai eljárások is erősítik: a hőskettőzés és a monológ változataiban.

Kulcsszavak: forradalmár, emigráns, ideológia, magánélet, énkettőzés

TÓTH Ágota

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

Újvidék

toth.agota@ff.uns.ac.rs

ORCID 0000-0003-1235-305X

A FORRADALOM METAMORFÓZISA

*Bartók Imre regénytrilógiájának biopunk apokalipszise
és a forradalom esélye*

Van-e esélye a 21. században a forradalomnak? Az életünk minden területét átszövő kapitalizmus, az álhírek, a médiamanipuláció, a populizmus, a társadalmi fragmentáltság korában lehetetlennek látszik egy forradalmi mozgalom kibontakozása. A kortárs filozófia, a kultúraelméletek korunkat többnyire alkalmatlannak látják a forradalmi megmozdulásokra, azonban természetesen létezik diskurzus a témával kapcsolatban. Forradalomról beszélni ma sem értelmetlen, a fogalom felülvizsgálata, újraértelmezése azonban szükségesnek látszik. Mivel a 21. század krízisei között kiemelkedő helyre került az ökológiai válság, ezért a forradalom kérdését érdemes az ezzel kapcsolatban kialakuló mozgalmak, aktivitások kontextusába is helyezni. Előadásomban érintem ennek az újraértelmezésnek a lehetőségét, majd megvizsgálom, hogyan reprezentálódik a forradalom ilyen kontextusú értelmezése Bartók Imre *Virágba borult világvége* című regénytrilógiájában.

Kulcsszavak: forradalom, anarchizmus, biopunk, ökokritika, poszthumán

UTASI Csilla

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
csilla.utasi@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0002-9175-9068

HONFOGLALÁS ELŐTT

Sinkó Ervin háborús naplói

A szerző Sinkó Ervin 1939 és 1942 között keletkezett háborús naplóját értelmezi. Sinkó Ervin feleségével csaknem két évtizedes emigráció után 1939. december 8-án érkezett meg Zágrábba, 1940 januárjában Szarajevóba, áprilisban pedig Drvarra költöztek. Míg Sinkó kezdeti feljegyzéseinek középpontjában alkotói és személyes kérdések állnak (mindenekelőtt az *Áron szerelmében* is megörökített Sonja-válság), addig 1941 áprilisától az események, a folyamatok rögzítése és elemzése válik fontos-sá a számára. Sinkó nem volt jelen, amikor 1941 nyarán Drvaron a várost elfoglaló partizánbrigádok népi hatalmat vezettek be, spliti gyógykezeléséből szeptember 27-én, két nappal azután tért vissza, hogy az olasz csapatok elfoglalták a várost. A spliti kórházban töltött időszakot és a drvari eseményeket visszatekintő távlatból rekonstruálja. Az előadás a feljegyzésekből kibontakozó magánéleti válságon túl a naplóban azoknak az eseményeknek a bemutatását és értékelését vizsgálja, amelyek a második Jugoszlávia hivatalos narratívumában az országot létesítő forradalom jelentős eseményei voltak.

Kulcsszavak: Sinkó Ervin, háborús napló, partizánmozgalom, olasz megszállás, jugoszláv forradalom

VISY Beatrix

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
visybeus@gmail.com
ORCID 0000-0001-9250-3593

PREPARÁCIÓ ÉS KLIMAX

*Történelmi fordulat és regényszerkezet összefüggései
Tompá Andrea műveiben*

Tompá Andrea regényei kivétel nélkül átmeneti korszakokat ábrázolnak. Ezek közül az életmű négy darabjában a szerző egy-egy 20. századi történelmi fordulatot állít az eseménysor középpontjába, amelyek meghatározóak Kolozsvár és a romániai magyarság sorsát és az ott végbement társadalmi jelenségeket illetően. Ez a regénykorpusz egyfelől jórészt lefedi, illetve a több évtizedet is megjelenítő cselekményeknek köszönhetően át is fedi a teljes 20. századot, másrészt, ami jelen esetben jóval fontosabb, a bemutatni kívánt csomópontok, a korszakokhoz kötődő társadalmi, ideológiai és morális felvetések nemcsak a különböző cselekmények, tudatosan megformált elbeszélés- és megszólalásmódok által szervesülnek láttató erejű regényvilágokká, hanem az egymástól markánsan eltérő regényszerkezetek is szervesen hozzájárulnak mindehhez. Az előadás azt vizsgálja, hogy a regények szerkezetében hogyan mutatkozik meg a történelmi fordulatokhoz, kataklizmákhoz való viszony, s ehhez képest miért és milyen módon készíti elő a narráció a tetőpontot, vagy miként ábrázolja egy-egy fordulat, esemény következményeit, évtizedek irányait meghatározó politikai, etnikai, társadalmi hatását.

Kulcsszavak: átmenetpróza, regényszerkezet, klimax, Tompá Andrea, 20. század

DRUŠTVENE REVOLUCIJE I KNJIŽEVNOST

**Naučni skup Instituta za nauku o književnosti Istraživačkog centra
za humanističke nauke HUN-REN i Odseka za hungarologiju
Filozofskog fakulteta u Novom Sadu u okviru bilateralnog projekta
Srpske akademije nauka i umetnosti i Mađarske akademije nauka**

(Novi Sad, 17–18. septembar 2025.)

ZBORNİK APSTRAKATA

Novi Sad
2025

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet

Za izdavača:

Milivoj Alanović, dekan

Odgovorni urednik:

Aniko Novak, šef Odseka za hungarologiju

Urednik:

Eva Toldi

Prevod rezimea na srpski:

Edita Andrić

Lektura srpskog teksta:

Milica Bracić

Korektor:

Marta Buzaš

Grafička priprema:

DataPrint

ISBN 978-86-6065-934-9

Štampa: Sajnos, Novi Sad, 2025

Tiraž: 50

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju

DRUŠTVENE REVOLUCIJE I KNJIŽEVNOST

**Naučni skup Instituta za nauku o književnosti Istraživačkog centra
za humanističke nauke HUN-REN i Odseka za hungarologiju
Filozofskog fakulteta u Novom Sadu**

PROGRAM NAUČNOG SKUPA

Sreda, 17. septembar 2025.

Filozofski fakultet, 1. sprat, sala 114.

- 9.45–10.00 Registracija
10.00–10.15 Otvaranje skupa

I sesija

Predsedavajući: **Aniko Novak**

- 10.15–10.35 **Zoltan Senaši:**
*POSLE REVOLUCIJE. Književne reprezentacije istorijskih događaja u delima
Mihalja Babiča nastalih 1919–1920.*
- 10.35–10.55 **Agneš Major:**
*„VREME JE ZA REVOLUCIJU!” Stihovi Mihalja Babiča pod naslovom
Dvadeset treći maj u Rakošpaloti*
- 10.55–11.15 **Anita Kali:**
*„SIROVO OGLEDALO SAČUVANO U SLIKAMA”. Međužanrovska poetika
u delima Žigmonda Morica nastalih posle 1914.*
- 11.15–11.30 *Rasprava*
11.30–12.00 *Pauza*

Program naučnog skupa

II sesija

Predsedavajući: Čila Utaši

- 12.00–12.20 **Andraš Kapanjoš:**
KONGRES PISACA 1934. GODINE U MOSKVI I POUKE
- 12.20–12.40 **Tamaš Olah:**
VOJVOĐANSKI PROPAGANDISTIČKI DRAMSKI TEKSTOVI NA MAĐARSKOM
JEZIKU U RANOJ FAZI TITOVOG SOCIJALIZMA
- 12.40–13.00 **Hargita Horvat Futo:**
ANTOLOGIJA JEDNOG TAKMIČENJA U RECITOVANJU. *Zlatna nit – izbor
iz jugoslovenske revolucionarne i rodoljubive lirike*
- 13.00–13.20 **Laslo Boka:**
RIVALISTIČKI NARATIVI, AUTOFIKTIVNI OKVIRI. *Književni prikaz i
mikropriče revolucije u Rumuniji iz '89. godine iz perspektive tri i po decenije*
- 13.20–13.35 *Rasprava*
- 13.35–15.00 *Ručak*

III sesija

Predsedavajući: Andraš Kapanjoš

- 15.00–15.20 **Derdi Feldeš:**
POSTREVOLUCIONARNA DELATNOST ŠANDORA BARTE I ERŽI UJVARI
- 15.20–15.40 **Eva Toldi:**
DILEME REVOLUCIONARA. *Ervin Šinko: Aronova ljubav*
- 15.40–16.00 **Čila Utaši:**
PRE OSVAJANJA DOMOVINE. *Ratni dnevnici Ervina Šinka*
- 16.00–16.20 **Julijana Ispanović Čapo:**
„...SEDIM ISPOD DIVLJE KRUŠKE”. *Rat i revolucija iz dvostruke perspektive
u romanu Zsellérek/Porodica Želer Ištvana Feketea*
- 16.20–16.35 *Rasprava*
- 19.00 *Večera*

Četvrtak, 18. septembar 2025.

Filozofski fakultet, 1. sprat, sala 114.

IV sesija

Predsedavajući: Laslo Boka

- 10.00–10.20 **Aniko Novak:**
LIK GERILE U STVARALAŠTVU OTA TOLNAIJA

Program naučnog skupa

- 10.20–10.40 **Beatriks Viši:**
PREPARACIJA I KLIMAKS. *Povezanost istorijskih prekretnica i strukture romana u delima Andree Tompe*
- 10.40–11.00 **Erika Bence:**
LEGENDE I REVOLUCIJE. *Laslo Silaši: Prolećni ratni pohod: zaljubljeni Mađari iz 19. veka*
- 11.00–11.15 *Rasprava*
- 11.15–11.30 *Pauza*

V sesija

Predsedavajući: **Beatriks Viši**

- 11.30–11.50 **Lenke Kočiš:**
„A U GLAVI JE REVOLUCIJA VEĆ SPREMNA, SAMO SE ČEKA POVOLJNA PRILIKA”. *Refleksije revolucije u mađarskim romanima u stihovima*
- 11.50–12.10 **Šarolta Decki:**
SINBADOV 20. VEK. *Revolucije, društvene promene u romanima o Sinbadu Lasla Čabaija*
- 12.10–12.30 **Agota Tot:**
METAMORFOZA REVOLUCIJE. *Biopank apokalipsa u trilogiji Imrea Bartoka i šanse revolucije*
- 12.30–12.45 *Rasprava*
- 12.45–13.00 *Završna reč*

Erika BENCE

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
erika.bence@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0001-8111-3848

LEGENDE I REVOLUCIJE

Laslo Silaši: Prolećni ratni pohod: zaljubljeni Mađari iz 19. veka

Polazeći od zapažanja da se povećavanjem vremenske i prostorne distance govor o prošlosti, odnosno istorijsko pamćenje sve više oblikuje po zakonitostima sećanja i predanja, uočavamo da istorijske reference bivaju zamenjene narativnim oblicima svojstvenim legendama. Primer za to vidimo u romanu Lasla Silašija *Tavaszi hadjárat: szerelmes magyarok a XIX. századból/Prolećni ratni pohod: zaljubljeni Mađari iz 19. veka*. Pod ovim dvojnim naslovom kriju se dva kraća romana: *Ostorod/Tvoj bič* i *A Koppantyú lovagjai/Vitezovi kafanskog stola*. Njih spaja pripovedački postupak obrnutog hronološkog narativa, koji kreće od istorijske prošlosti prema aktuelnom pripovedačkom vremenu. Poslednji potomci rodoštovskih iseljenika, otisnuvši se iz Rodošto u Mađarsku, napreduju istim onim putem kojim su Ferenc II Rakoci, veliki vojvoda, i njegov dvor stigli u Rodošto. Samo u suprotnom smeru. Polazeći od istorijata Rakocijevog rata za nezavisnost koji se pretvorio u legendu, dospevaju do revolucije 1848. i rata za nezavisnost. Ono što se sa njima u međuvremenu dešava jeste pretvaranje legende u otrežnjujuću stvarnost. Sličnim (stvarnim i izmišljenim) putevima putuju i protagonisti *Vitezova kafanskog stola*, uključujući legendarne istorijske ličnosti kao što su to vojne starešine Julija Banjai i Marija Lebštik, graditelji Lančanog mosta (recimo Adam Klark, Džejms i Marta Tizdejl) te inženjeri iz vremena regulacije toka reke Tise, ti istinski borci za slobodu. Praćenjem i tumačenjem tako shvaćenih (životnih) puteva, ispituje se odnos stvarnosti i fikcije u svetlu najnovijih istorijskih narativa, kojima zasigurno pripada i roman Lasla Silašija.

Ključne reči: Rakocijev rat za nezavisnost, Pisma iz Turske, revolucija 1848, legenda, sećanje

Laslo BOKA

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta
laszloboka74@gmail.com
ORCID 0000-0003-2596-3658

RIVALISTIČKI NARATIVI, AUTOFIKTIVNI OKVIRI

*Književni prikaz i mikropriče revolucije u Rumuniji iz '89. godine
iz perspektive tri i po decenije*

Stasava sve više generacija, čiji članovi stižu informacije samo preko narativnih konstrukcija sećanja o višeslojnim događajima promene režima u Rumuniji, pri čemu smo svedoci da i oni koji su doživeli istorijska dešavanja i sami radikalno modifikuju svoje narative u svetlu novootkrivenih dokumenata kao i novih konstelacija koje postaju jasnije. Uobličavanje individualnih oblika sećanja i proživljenih iskustava u zajednički narativ otežava i eksploatacija aktuelnopolitičkog vrednovanja prošlosti, kao i uticaj politike iskrivljenog sećanja, čemu svedočimo iz dana u dan. Ova potonja pojava pojačava narativ razočaranosti i gubitka, što slični društveni preobražaji i inače povlače za sobom. Rad (ne zanemarujući ni pomenuti izvor opasnosti) prvenstveno analizira književni odjek revolucije u Rumuniji iz decembra 1989. godine (i to samo u kratkim crtama zbog nedostatka vremenskog okvira izlaganja). Prati se prvenstveno put od euforije slobode do razočarenja, i od različitih interpretacija prošlosti do sve učestalijih autobiografskih i memoarskih svedočenja u prozi i lirici, pri čemu je pažnja usmerena na pojedinačne mikropriče, odnosno na autofiktivne proznopoetičke postupke u proteklm decenijama, u okviru svega toga izlaganje pokušava da ukaže i na složenu opravdanost jednog novorealističnog, dokumentarnog prikaza.

Ključne reči: revolucija u Rumuniji, književni odjek, rivalistički oblici sećanja, autobiografija, autofiktivni okviri

Šarolta DECKI

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta
sarolt@gmail.com
ORCID 0000-0002-6609-8448

SINBADOV 20. VEK

Revolucije, društvene promene u romanima o Sinbadu Lasla Čabaija

Tetralogija o Sinbadu Lasla Čabaija prati junaka kroz 20. vek: od godina pre Drugog svetskog rata, kroz vreme komunističkog režima, pa do zatočeništva u Sibiru, zatim od Rakošijevog režima do revolucije 1956, koja izvrsnog detektiva šalje u Zapadnu Nemačku. Kao zvanična ličnost, on je uvek u centru događanja, te društveno-političke prevrate posmatra iz prvog plana. Laslo Čabai je knjigama o Sinbadu stvorio neobični žanr. Romani spadaju u kriminalističke, ali svaka se odigrava na različitim mestima i u različitom dobu, sa pregršću antropoloških, folklorističkih, istorijskih i društveno-istorijskih detalja. Dobijamo široku društveno-istorijsku sliku, koja jasno ukazuje na razloge i posledice nadolazećih promena. Hipoteza ovog rada je u tome, da krimić kao osetljivi instrument uvek referiše na aktuelne društvene probleme, što se posebno odnosi na savremeni mađarski kriminalistički roman. U okviru njih romani Lasla Čabaija zauzimaju posebnu poziciju, jer se realistička poetika susreće sa žanrom kriminalističkih romana. Izlaganje traži odgovore na pitanje kako se u okviru ovog žanra može širiti verodostojna spoznaja o velikim društvenim promenama 20. veka.

Ključne reči: krimić, realizam, društvene promene, 20. vek, Sinbad

Đerđi FELDEŠ

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta
foldes.gyorgyi@abtk.hu
ORCID 0000-0002-2604-5800

POSTREVOLUCIONARNA DELATNOST ŠANDORA BARTE I ERŽI UJVARI

Šandor Barta, jedan od najznačajnijih avangardnih pesnika, bio je zamenik urednika časopisa *Ma* između 1920. i 1922. godine. Za vreme Mađarske demokratske republike bio je propagandista mađarskih aktivista, ali nije imao političku funkciju. U izlaganju će akcenat biti na periodu posle Mađarske demokratske republike, na vremenu provedenom u Beču, kada je najkarakterističnija osobina radova Šandora Barte ta, da dotadašnje aktivističke motive često preinačuje u dadaističku ironiju, katkad u grotesku. Jedna od najznačajnijih pesama iz ovog perioda nosi naslov *Akasztott ember/Obešeni čovek*, koja tematizuje teror i žrtve nakon Mađarske demokratske republike. Godine 1922. objavljuje dramu *Igen!/Da!* i zbirku proglašenja *Tisztelt hullaház!/Poštovana kapelo!* Za tekstove koji se nalaze u ovoj drugoj knjizi, pored performativne namere, karakteristični su humor, ironija i eksperimentisanje: oni izvrću i dekonstruišu diskurs radničkog pokreta, žanr manifesta, političkog govora i horskog nastupa, pri čemu Barta referiše i na svoju avangardnu poeziju. Studija Bartine tekstove uglavnom analizira iz poetskog ugla, pri čemu traži odgovore na pitanje u koliko meri i kako se navedeni instrumenti odnose prema autorovom ideološkom ubeđenju.

Ključne reči: Šandor Barta, Mađarska demokratska republika, aktivizam, dadaizam, manifest

Hargita HORVAT FUTO

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
horvathfuto@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0002-3254-9319

ANTOLOGIJA JEDNOG TAKMIČENJA U RECITOVANJU

Zlatna nit – izbor iz jugoslovenske revolucionarne i rodoljubive lirike

U izlaganju se na primeru tekstova iz antologije *Zlatna nit (izbor iz jugoslovenske revolucionarne i rodoljubive lirike)* objavljene 1985. godine (*Aranyfonál [Válogatás a jugoszláviai forradalmi és hazafias lírából]*) istražuju prezentovanje narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije, kao i mehanizmi socijalističke kulturne politike. Zbornik poezije, izdat u petnaest hiljada primeraka, pripremljen je za takmičenje u recitovanju dečjeg lista *Jó Pajtás*. Namenjen je bio deci uzrasta od pet do petnaest godina, njih oko trideset pet hiljada iz regiona Vojvodine i ostalih delova Jugoslavije sa mađarskim življem. Pesme su podeljene u četiri tematska poglavlja, opisuju događaje koji su prethodili narodnooslobodilačkoj borbi i revoluciji, njihov tok i rezultate: na početku narativ o siromaštvu uvodi u svet ljudi sa prostorne i društvene margine, pesme iz drugog i trećeg poglavlja otkrivaju momente Drugog svetskog rata i života u posleratnom periodu, a stihovi iz četvrtog poglavlja tematizuju domovinu, i stavljaju u funkciju ideje socijalističkog poretka, praznike kao i nekadašnji sistem simbola Titovog kulta. Sa predgovorom urednika i celokupnim efektom pesama podeljenih po tematskim celinama, ova čitanka se može proučavati i kao sredstvo reprezentacije vlasti i propagande.

Ključne reči: čitanka, *Jó Pajtás*, Tito, kult vođe, propaganda

Julijana IŠPANOVIČ ČAPO

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
julijana.ispanovic.capo@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0003-4277-2765

„...SEDIM ISPOD DIVLJE KRUŠKE”

*Rat i revolucija iz dvostruke perspektive u romanu Zsellérek/Porodica Želer
Ištvana Feketea*

Jedan od najpoznatijih pisaca za decu u mađarskoj literaturi je Ištvan Fekete. Književnik koji je od nastojnika imanja postao pisac, jedan je od najčitanijih autora priča o šumarima i lovcima. Njegovo delo namenjeno odrasloj publici pod naslovom *Zsellérek/Porodica Želer*, 1939. godine osvojilo je prvu nagradu na konkursu za „roman u mađarskom nacionalnom duhu”, koji je raspisala Kraljevska mađarska univerzitetska štamparija. Popularni roman je između 1939. i 1944. godine doživeo sedam izdanja. U drugoj polovini 20. veka ova knjiga je ponovo mogla biti objavljena tek nakon promena režima, 1994. godine, ali i tada u ozbiljno skraćenoj verziji. Pisac koji je pripadao grupi autora časopisa *Új Idők* u svom romanu ovekovečio je likove, događaje, fenomene i posledice „crvenog terora”, kao i Drugog svetskog rata. Cilj rada je analiza sveta romana prikazanog u dvostrukom ogledalu, iz perspektive dečije prošlosti i odraslog pojedinca koji se sedeći pod kruškom priseća dešavanja u kontekstu opusa autora, kao i Mađarske demokratske republike i Drugog svetskog rata.

Ključne reči: istorijski roman, Mađarska demokratska republika, revolucija, „crveni teror”, Drugi svetski rat

Anita KALI

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta
kali.anita@abtk.hu
ORCID 0009-0006-6009-993X

„SIROVO OGLEDALO SAČUVANO U SLIKAMA” *Međužanrovska poetika u delima Žigmonda Morica nastalih posle 1914.*

Više dnevnčkih tomova i zbirki rukopisnih beleški iz zaostavštine Žigmonda Morica koji su obrađeni i publikovani u nekoliko proteklih godina otvorili su nove pravce u istraživanju njegovih dela, nametnuvši analizu moricevskih osobenosti usmerenih na vezu između tekstologije i analize dela. Prema trenutno dostupnim informacijama Moric je sačinio beleške u obimu od deset tomova pod naslovom *Tükör/Ogledalo*. Počeo je sa pisanjem ovih zapisa 1914. godine, od izbijanja Prvog svetskog rata, u njima je registrovao dešavanja i revolucionarne promene tokom rata. Mada je pisac u početku beleške pisao kao skicu za jedno prozno delo sa ratnom tematikom, namena tih svezaka se vremenom promenila. Način beleženja nije značajan samo iz aspekta opisanih događaja već predstavlja novost i u smislu analize povezanosti između tekstoloških mreža i međužanrovske poetike tih dela. Izlaganje ima za cilj da istraži zapise pod naslovom *Tükör*, koji se mogu smatrati Moricevim spisateljskim dnevnikom, analizirajući metodologiju i praksu njegovog pisanja, odnosno zapisanih dijaloga, scena i pojava u potrazi za dramskom komunikacijom.

Ključne reči: rukopisna zaostavština, Žigmond Moric, svetski rat, drama

Andraš KAPANJÓŠ

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta
kappanyos.andras@abtk.hu
ORCID 0000-0002-0474-4109

KONGRES PISACA 1934. GODINE U MOSKVI I POUKE

Prvi kongres sovjetskih pisaca iz avgusta 1934. godine predstavljao je političku inicijativu sa ciljem stvaranja, kao i – posebno posredstvom pozvanih stranaca – međunarodnog priznavanja sovjetske književnosti i sovjetskog kulturnog identiteta. Pri proceni ovog događaja ne može se izbeći podatak da je jedna trećina delegata, koji su prisustvovali kongresu, u narednih pet godina postala žrtva diktature. Istovremeno, 1934. nasilje se javlja u „soft power” obliku, nastojeći da se na mladu inteligenciju naroda utiče posredstvom ubeđivanja u duhu narodnog fronta, kao što to potvrđuju i ličnosti mađarskih pozvanih pisaca, Đule Ilješa i Lajoša Nađa. Hipoteza ovog izlaganja je da pomenuti događaj u više dimenzija predstavlja prethodnicu, prototip savremene inicijative usmerene na kulturnu borbu, usled čega se ne može zanemariti ni njegov neposredni uticaj. Zbog toga je od velike važnosti da bude predmet komparativne analize, pri čemu se pažnja istraživača neće prvenstveno usmeriti na izloženu argumentaciju, već na eksplicitno neizrečene, osnovne pretpostavke.

Ključne reči: socrealizam, sovjetska kultura, kulturni imperijalizam, Ždanov, „soft power”

Lenke KOČIŠ

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
lenke.kocis@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0003-2572-9538

„A U GLAVI JE REVOLUCIJA VEĆ SPREMNA, SAMO SE ČEKA POVOLJNA PRILIKA”

Refleksije revolucije u mađarskim romanima u stihovima

Prvi potpuni prevod *Onjegina* objavljen je 1866. godine, nakon čega je roman u stihovima, u decenijama koje su prethodile prekretnici vekova, postao popularan u mađarskoj književnosti. Pod bajronovsko-puškinovim uticajem žanr se odomaćio tačno na vreme da bi na revoluciju i borbu za slobodu iz 1848–49. mogao da referiše sa određene distance. Deo autora 19. veka tematizovala je događaje koji su tada već okarakterisani kao istorijski. Ovim temama, ideološkom pozadinom i potencijalnim stavovima, delimično ali istaknuto, već se bavio Laslo Imre u monografiji pod naslovom *Mađarski roman u stihovima* objavljenom 1990. godine. U izlaganju se traži odgovor na pitanje na koji način se društvena previranja javljaju u mađarskim romanima u stihovima, sa posebnim osvrtom na dela u kojima je ona prisutna kao elemenat organizacije radnje.

Ključne reči: roman u stihovima, mađarska književnost, revolucija, društvene promene

Agneš MAJOR

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta
major.agnes@abtk.hu
ORCID 0000-0003-0586-0969

„VREME JE ZA REVOLUCIJU!”

Stihovi Mihalja Babiča pod naslovom Dvadeset treći maj u Rakošpaloti

„Znamenitog četvrtka moj tramvaj nije saobraćao i nisam mogao da dođem u Peštu [...]. Umesto da Vas potražim, napisao sam na brzinu jednu pesmu za Vas [...] – da li je dobra ili ne, ne znam” – piše Babič Erneu Ošvatu 23. maja 1912. godine, posle najvećeg narodnog pokreta pred početak Prvog svetskog rata, na kojem su demonstranti zahtevali sveopšte biračko pravo i ostavku Ištvana Tise. Babičevi stihovi nemoćno, detaljno opisuju predgrađe, koje događaje u prestonici doživljava iz perspektive prozaičnih neprijatnosti, koje je direktno suprotstavljeno raspoloženju na peštanskim ulicama: grad je mesto revolucije, dok je u Rakošpaloti mirno i tiho. Međutim, ta mirnoća nimalo nije idilična, pošto tišina nagoveštava formulaciju društvenih pitanja, promišljanje mogućih ishoda budućnosti, te se konačno dolazi do spoznaje da je revolucija neminovna i neizbežna. Ošvat se o pesmi izjasnio pozitivno, te je brzo reagovao na aktuelna dešavanja. Naime, *Nyugat* je nedugo posle demonstracija, 1. juna, objavio Babičeve stihove. Izlaganje se prvenstveno fokusira na interpretaciju pesme, ali će se osvrnuti i na okolnosti nastanka i na njen uticaj.

Ključne reči: Mihalj Babič, Budimpešta, 23. maj 1912, demonstracije, Krvavi četvrtak

Aniko NOVAK

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
aniko.novak@ff.uns.ac.rs
ORCID ID 0000-0003-2172-8431

LIK GERILE U STVARALAŠTVU OTOA TOLNAIJA

Gerila Otoa Tolnaja odlično se uklapa u „autsajdersku galeriju” vojvođanske mađarske književnosti šezdesetih godina. Beata Tomka je gerilu, koja se javlja u knjigama *Sirály-mellcsont/Grudna kost galeba* (1967) i *Agyonvert csipke/Prečipkavanje* (1969), kao i u nekoliko časopisnih publikacija, smatrala najtajanstvenijim modelom, motivom autora. Savremena i kasnija recepcija *Gerilladalok/Gerilske pesme* takođe ciklus tretira kao tačku za upoređivanje. Njen uticaj na jugoslovenski kulturni prostor se takođe ne može zanemariti, ciklus od pedeset pesama iz zbirke *Sirály-mellcsont* prevela je Judita Šalgo na srpski jezik pod naslovom *Gerilske pesme* (1987). Ištvan Ladanji ukazuje na to da se ovim pesmama vojvođanska recepcija u to vreme nije puno bavila uprkos referencijalnim ukazivanjima na južnoameričku levičarsku borbu za slobodu i na Če Gevaru, pošto se u tekstovima javlja imaginarna gerila, a borba ima zanemarljiv ulog. Fokusirajući se na lik gerile izlaganje nastoji da ovaj oblik revolucionarnog bitisanja analizira u širem kontekstu.

Ključne reči: Oto Tolnai, gerila, *Gerilske pesme*

Tamaš OLAH

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta
olah.tamas@abtk.hu
ORCID 0009-0006-9261-0528

VOJVOĐANSKI PROPAGANDISTIČKI DRAMSKI TEKSTOVI NA MAĐARSKOM JEZIKU U RANOJ FAZI TITOVOG SOCIJALIZMA

Oktobra 1945. svoja vrata zvanično otvara prvo profesionalno pozorište na mađarskom jeziku u Titovoj Jugoslaviji. Samo po sebi se podrazumevalo da su i repertoar Mađarskog narodnog pozorišta iz Subotice odobravali zvanični organi koje je ovlastilo Ministarstvo za kulturu, brižljivo pazeći da se na scenu postavljaju isključivo komadi koji su u političkom pogledu besprekorni. Opšte direktive je, međutim, u slučaju subotičkog pozorišta bilo nemoguće realizovati, s obzirom da je prevođenje tekstova koje je odobrilo ministarstvo veoma sporo napredovalo. Mađarski kulturni savez Vojvodine je stoga u interesu rešavanja ovog problema već u ranoj fazi državnog socijalizma nastojao da pomoću konkursa podstiče nastanak drama na mađarskom jeziku koje su bile u skladu sa novim tendencijama jugoslovenske kulturne politike. U izlaganju se analiziraju tematske i poetičke karakteristike dramskih tekstova koji su prispeli na raspisane konkurse i koji su zatim postavljeni na scenu. Posebno se osvrće na stvaralaštvo Ištvana Kvazimodo Brauna, koji ubrzo nakon prikazivanja drame pod naslovom *Magdics-ügy/Slučaj Magdič* postaje najpopularniji savremeni mađarski dramski pisac u Jugoslaviji.

Ključne reči: propaganda, Vojvodina, drama, jugoslovenska kulturna politika, Ištvan Kvazimodo Braun

Zoltan SENAŠI

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta
szenasi.zoltan@abtk.hu
ORCID 0000-0003-2808-3904

POSLE REVOLUCIJE

*Književne reprezentacije istorijskih događaja u delima Mihajla Babiča
nastalih 1919–1920.*

Opšte je poznato da je Mihajl Babič izuzetno osetljivo reagovao na događaje iz Prvog svetskog rata, u delima različitih žanrova referisao je na nečovečnosti rata, kao i na duhovne pokrete koji su u kulturi modernizma omogućavali do tada nezabeležena uništavanja. Tokom 1917–1918. on je postao istaknuta ličnost mađarske protivratne inteligencije, a zatim se nakon Revolucije jesenjih ruža prihvatio javne funkcije. Nakon pada Mađarske demokratske republike, ponovo je dospeo u unakrsnu političku retoriziju. Prilikom uređivanja za štampu njegovih pesama nastalih između 1916. i 1920. tačno se može prikazati mreža njegovih tekstova pisanih 1919–1920, koji ukazuju na istorijske događaje koji su se desili nekoliko meseci pre toga i na svoju trenutnu poziciju, a koji i međusobno učestvuju u intertekstualnom dijalogu. Izlaganje ima za cilj analizu kako ova dela reprezentuju istorijske događaje koji su prethodili njihovom nastanku, kao i trenutna dešavanja; ali i kako je to uticalo na promenu Babičevog načina pesničkog izražavanja.

Ključne reči: Prvi svetski rat, revolucije, ispovest, vera u jezik, estetski modernizam, sinteti-
šući modernizam

Eva TOLDI

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
eva.toldi@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0001-9278-1681

DILEME REVOLUCIONARA

Ervin Šinko: Aronova ljubav

Izlaganje istražuje karakteristike ličnosti i načine prikazivanja emigranta i revolucionara u romanu *Aronova ljubav* Ervina Šinka. Kao i u svim delima ovog pisca, u prvom planu se nalaze pitanja vernosti i prevare, lojalnosti i izdaje. Aron je vredan partijski radnik, koji najradije govori o svojim ubeđenjima. Borac je koji i u poslednjim trenucima života stoji iza svojih uverenja. U romanu ipak nije akcenat na heroju, već na čoveku. Aron nije tipično jednoobrazni čovek pokreta. Iskušava i spoznaje da život nije samo zadatak, već je i izvor radosti. *Aronova ljubav* je dezideologizacija ideala heroja, ali se borba u ljubavnom trouglu sprovodi intenzitetom i u filozofskom kontekstu kao i u ideološkoj sferi. U romanu-eseju sve je to osnaženo poetskim postupkom: u varijantama udvostručavanja heroja i monologa. *Ključne reči:* revolucionar, emigrant, ideologija, privatni život, udvostručavanje sebe

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
toth.agota@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0003-1235-305X

METAMORFOZA REVOLUCIJE

Biopank apokalipsa u trilogiji Imrea Bartoka i šanse revolucije

Ima li revolucija šanse u 21. veku? U dobu kapitalizma koji prožima svaku oblast našeg života, lažnih vesti, manipulacije medijima, populizma, društvene fragmentiranosti čini se da revolucionarni pokret ne može da se razvije. Savremena filozofija i kulturne teorije naše doba predstavljaju kao nepodobno za revolucionarna dešavanja, ali naravno postoji diskurs u vezi sa ovom temom. Ni danas nije besmisleno govoriti o revoluciji, međutim potrebno je preispitati, revidirati značenje pojma. Pošto među krizama 21. veka istaknuto mesto zauzima ekološka kriza, pitanje revolucije valja smestiti u kontekst pokreta i aktivnosti koje su vezane za nju. Izlaganje se bavi mogućnostima preformulisanja pojma revolucije, te analizom kako se tumačenje revolucije u ovom kontekstu reprezentuje u trilogiji Imrea Bartoka pod naslovom *Virágba borult világvége/Procvetali kraj sveta*.

Ključne reči: revolucija, anarhizam, biopank, ekokritika, posthumanizam

PRE OSVAJANJA DOMOVINE

Ratni dnevnik Ervina Šinka

Autorka u svom radu interpretira ratni dnevnik Ervina Šinka koji je nastao u periodu između 1939. i 1942. godine. Nakon gotovo dve decenije emigracije, Ervin Šinko je sa svojom suprugom stigao u Zagreb, 8. decembra 1939. godine. U januaru 1940. preselili su se u Sarajevo, a u aprilu iste godine u Drvar. Dok se u centru Šinkovih ranih zapisa nalaze stvaralačka i lična pitanja (pre svega kriza zbog ljubavi prema Sonji, ovekovečena i u romanu *Áron szerelme/Aronova ljubav*), od aprila 1941. za njega postaju važni zapisivanje i analiza događaja i procesa. Šinko nije bio prisutan, kada su leta 1941. godine partizanske brigade zauzimanjem Drvara u gradu uvele narodnu vladavinu; sa bolničkog lečenja u Splitu u Drvar se vratio 27. septembra, dva dana nakon što su italijanske trupe zauzele grad. Period proveden u splitskoj bolnici i drvarske događaje Šinko rekonstruiše iz retrospektivne perspektive. U izlaganju se, pored krize ličnog života koja se odvija u zapisima, istražuju i prikazi i ocene onih dešavanja koji su u kasnijem, oficijelnom narativu druge Jugoslavije smatrani značajnim okretnicama državotvorne revolucije.

Ključne reči: Ervin Šinko, ratni dnevnik, partizanski pokret, italijanska okupacija, jugoslovenska revolucija

Beatriks VIŠI

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta
visybeus@gmail.com
ORCID 0000-0001-9250-3593

PREPARACIJA I KLIMAKS

Povezanost istorijskih prekretnica i strukture romana u delima Andree Tompe

Romani Andree Tompe bez izuzetka opisuju prelazne istorijske periode. Od celokupnog životnog dela autorka u četiri romana u centar dešavanja stavlja po jednu istorijsku prekretnicu 20. veka, koje su od presudnog značaja za sudbinu Kluža i rumunskih Mađara, kao i za društvene pojave koje su se tamo desile. Ovaj korpus romana, sa jedne strane, pretežno pokriva – odnosno, zahvaljujući opisanim događajima, koji obuhvataju više decenija, i prevazilazi – ceo 20. vek, a sa druge strane, što je u ovom slučaju znatno važnije, čvorišta koje nastoji da prikaže, društveni, ideološki i moralni aspekti vezani za ovaj period ne formiraju samo svet romana kroz razne radnje, svesno upotrebljene pripovedačke i izražajne forme, već svemu ovome doprinose i strukture romana koji se međusobno markantno razlikuju. Rad analizira kako se u strukturi romana manifestuje odnos prema istorijskim prekretnicama, kataklizmama, i u odnosu na to zašto i na koji način naracija priprema vrhunac, ili kako prikazuje posledice pojedinačnih prekretnica, događaja, odnosno političke, etničke, društvene uticaje koji određuje višedecenijski pravac.

Ključne reči: prelazna proza, struktura romana, klimaks, Andrea Tompa, 20. vek

A TANÁCSKOZÁS TUDOMÁNYOS TANÁCSA

NAUČNI ODBOR SKUPA

Dr. ANDRIĆ Edit

egyetemi rendes tanár

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
andrice@ff.uns.ac.rs

Dr Edita ANDRIĆ

redovni profesor

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
andrice@ff.uns.ac.rs

Dr. FÖLDES Györgyi

tudományos főmunkatárs

HUN-REN Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
foldes.gyorgyi@abtk.hu

Dr. Đerđi FELDEŠ

viši naučni saradnik

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke
nauke HUN-REN
Budimpešta
foldes.gyorgyi@abtk.hu

Dr. KAPPANYOS András

*tudományos tanácsadó, osztályvezető,
igazgatóhelyettes*

HUN-REN Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
kappanyos.andras@btk.mta.hu

Dr Andraš KAPANJOS

*naučni savetnik, šef odeljenja,
zamenik direktora*

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke
nauke HUN-REN
Budimpešta
kappanyos.andras@btk.mta.hu

Dr. SZÉNÁSI Zoltán

tudományos munkatárs

HUN-REN Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest
szenasi.zoltan@abtk.hu

Dr Zoltan SENAŠI

naučni saradnik

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke
nauke HUN-REN
Budimpešta
szenasi.zoltan@abtk.hu

Dr. TOLDI Éva

egyetemi rendes tanár

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
eva.toldi@ff.uns.ac.rs

Dr. UTASI Csilla

egyetemi rendkívüli tanár

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
csilla.utasi@ff.uns.ac.rs

Dr Eva TOLDI

redovni profesor

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
eva.toldi@ff.uns.ac.rs

Dr Čila UTAŠI

vanredni profesor

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
csilla.utasi@ff.uns.ac.rs

SZERVEZŐBIZOTTSÁG

GRNYA Ildikó

titkárnő

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
hungar@ff.uns.ac.rs

KOCSIS Lenke

tanársegéd

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
lenke.kocis@ff.uns.ac.rs

Dr. TOLDI Éva

egyetemi rendes tanár

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
eva.toldi@ff.uns.ac.rs

TÓTH Ágota

tanársegéd

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
agota.tot@ff.uns.ac.rs

Dr. UTASI Csilla

egyetemi rendkívüli tanár

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék
csilla.utasi@ff.uns.ac.rs

ORGANIZACIONI ODBOR

Ildiko GRNJA

sekretar Odseka za hungarologiju

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
hungar@ff.uns.ac.rs

Lenke KOČIŠ

asistent

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
lenke.kocis@ff.uns.ac.rs

Dr Eva TOLDI

redovni profesor

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
eva.toldi@ff.uns.ac.rs

Agota TOT

asistent

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
agota.tot@ff.uns.ac.rs

Dr Čila UTAŠI

vanredni profesor

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad
csilla.utasi@ff.uns.ac.rs

A TANÁCSKOZÁS RÉSZTVEVŐI

Dr. BENCE Erika

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

Dr. BOKA László

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Modern Magyar Irodalmi Osztály
Budapest

Dr. DECZKI Sarolta

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Modern Magyar Irodalmi Osztály
Budapest

Dr. FÖLDES Györgyi

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest

Dr. HORVÁTH FUTÓ Hargita

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

Dr. ISPÁNOVICS CSAPÓ Julianna

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

KÁLI Anita

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Modern Magyar Irodalmi Osztály
Budapest

Dr. KAPPANYOS András

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Modern Magyar Irodalmi Osztály
Budapest

KOCSIS Lenke

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

Dr. MAJOR Ágnes

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Modern Magyar Irodalmi Osztály
Budapest

Dr. NOVÁK Anikó

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

Dr. OLÁH Tamás

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Budapest

Dr. SZÉNÁSI Zoltán

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Modern Magyar Irodalmi Osztály
Budapest

Dr. TOLDI Éva

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

TÓTH Ágota

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

A tanácskozás résztvevői

Dr. UTASI Csilla

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

Dr. VISY Beatrix

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Irodalomtudományi Intézet
Modern Magyar Irodalmi Osztály
Budapest

PREDAVAČI NAUČNOG SKUPA

Dr Erika BENCE

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad

Dr Laslo BOKA

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta

Dr Šarolta DECKI

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta

Dr Đerđi FELDEŠ

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta

Dr Hargita HORVAT FUTO

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad

Dr Julijana IŠPANOVIČ ČAPO

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad

Anita KALI

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta

Dr Andraš KAPANJOŠ

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta

Predavači naučnog skupa

Lenke KOČIŠ

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad

Dr Agneš MAJOR

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta

Dr Aniko NOVAK

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad

Dr Tamaš OLAH

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta

Dr Zoltan SENAŠI

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta

Dr Eva TOLDI

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad

Agota TOT

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad

Dr Čila UTAŠI

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet
Odsek za hungarologiju
Novi Sad

Dr Beatriks VIŠI

Institut za nauku o književnosti
Istraživačkog centra za humanističke nauke HUN-REN
Budimpešta

TARTALOM

A tanácskozás programja	5
Rezümék	9
A tanácskozás tudományos tanácsa	51
Szervezőbizottság	53
A tanácskozás résztvevői	54

SADRŽAJ

Program naučnog skupa	29
Apstrakti	33
Naučni odbor skupa	51
Organizacioni odbor	53
Predavači naučnog skupa	57

CIP – Каталогизacija у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

821.511.141.09(048.3)

TÁRSADALMI forradalmak és az irodalom : a budapesti HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézet és az újvidéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék tanácskozása a Magyar Tudományos Akadémia és a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia bilaterális projektje keretében, (Újvidék, 2025. szeptember 17–18.) : rezümékötet / [szerkesztette Toldi Éva] ; [a rezüméket szerbre fordította Andrić Edit]. – Újvidék : Bölcsészettudományi Kar, 2025 (Újvidéken : Sajnos). – 50 str. ; 23 cm

Nasl. str. prištampanog prevoda: Društvene revolucije i književnost. – Uporedo mađ. tekst i srp. prevod. – Tiraž 50.

ISBN 978-86-6065-934-9

1. Društvene revolucije i književnost

a) Мађарска књижевност – Мотиви – Револуција – Апстракт

COBISS.SR-ID 171175945